

PLAN
STRATEGI
PROGRAM
HANDLINGSPLAN
RIKTLINJER
RUTIN
REGLER

Handlingsplan för
**NATIONELLA
MINORITETER OCH
MINORITETSSPRÅK 2016-
2019**



Dokumentnamn Handlingsplan för nationella minoriteter och minoritetsspråk 2016-2019			Dokumenttyp Handlingsplan
Fastställt/upprättad [ÅÅ-MM-DD]	Version [T ex 1, 2, 3]	Senast reviderad [ÅÅ-MM-DD]	Giltig till 31/12 2019
Dokumentansvarig/processägare Projektledare för nationella minoriteter		Beslutsinstans Kommunstyrelse	
Dokumentinformation Handlingsplanen gäller för samtliga fem nationella minoriteter och knyter an till olika lagar, främst lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, men även till andra bestämmelser. Handlingsplanen har tagit hänsyn till kommunens värdegrund och barnens rättigheter. Handlingsplanen har både ett invånarperspektiv och ett arbetsgivarperspektiv.			
Dokumentet gäller för Invånare och kommunala tjänstemän			
Tidigare revideringar [ÅÅ-MM-DD, ÅÅ-MM-DD etc.]			

Innehåll

Inledning	5
Definitioner.....	6
Syfte.....	7
Mål	8
Insatser	9
Kartläggning.....	9
Samråd	9
Språk.....	9
Information	10
Synliggörande	10
Äldreomsorg.....	11
Förskola, grundskola och gymnasium.....	11
Organisation.....	12
Samverkan.....	12
Uppföljning.....	14
Bilagor.....	15

Inledning

Den 1 januari 2010 trädde lagen om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken (2009:724) i kraft i Sverige. Lagens grundskydd ger de nationella minoriteterna rätt till information, skydd av kultur och språk, rätt till delaktighet och inflytande. Lagen gäller i hela landet för samtliga kommuner, landsting, statliga myndigheter etc. och omfattar samtliga fem nationella minoriteter. De fem erkända nationella minoriteterna i Sverige är judar, romer, samer (som även är ett urfolk), sverigefinnar och tornedalingar. Utöver grundskyddet finns också bestämmelser om ett förstärkt skydd för samer, sverigefinnar och tornedalingar i de så kallade förvaltningsområdena, som kommuner frivilligt har kunnat ansluta sig till.

Sigtuna kommun anslöt sig 1 januari 2010 till finskt förvaltningsområde. Detta ställer därför särskilda krav på kommunen vad gäller det finska språket. I Sigtuna kommun bor det närmare 6000 personer med finska rötter, räknat tre generationer bakåt. För det arbetet som kommunen gör inom finskt förvaltningsområde erhåller kommunen ett statsbidrag om 660 000kr för de merkostnader som uppstår. Särskilda medel för övriga nationella minoriteter erhåller inte kommunen utan åtagandena görs som en naturlig del av den ordinarie budgeten för varje verksamhet.

Tack vare att Sigtuna kommun har arbetat målmedvetet och intensivt, särskilt med gruppen sverigefinnar, blev Sigtuna kommun 2013 års Sverigefinska kommun. För att få en långsiktighet och kontinuitet i arbetet så behövs en handlingsplan. En handlingsplan gör att arbetet med de nationella minoriteterna blir en naturlig del i hela kommunens dagliga arbete där ständiga förbättringar kan skapas.

Lagar och konventioner som påverkar handlingsplanen förutom lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) är Språklagen (2009:600), Socialtjänstlagen (2001:453), Bibliotekslagen (2013:801), Skollagen (2010:800), Diskrimineringslagen (2008:567) och FN:s barnkonvention. Handlingsplanen knyter även an till regeringens strategi för romsk inkludering 2012-2032. Strategin innehåller mål och åtgärder inom sex områden varav Sigtuna kommun särskilt ska arbeta med kultur och språk och för övrigt enligt insatserna i handlingsplanen. Utöver lagar och föreskrifter som berör de nationella minoriteterna, så har Sigtuna kommun för avsikt att ta ett större ansvar än vad lagen påbjuder.

Handlingsplanen har både ett invånarperspektiv och ett arbetsgivarperspektiv. Det handlar dels om den service som invånarna har rätt till men också om utveckling av den egna organisationen.

Sigtuna kommun har beslutat att barnens rättigheter ska tas i beaktande i all kommunal verksamhet. Handlingsplanen har därför särskilt fokus på barn. Även värdegrunden ska belysa allt arbete som kommunen gör. Värdegrunden beskriver hur vi ser på de personer som är berörda och beroende av vår verksamhet. Därför har handlingsplanen även tagit värdegrunden i beaktande.

Definitioner

Den så kallade självidentifikationsprincipen innebär att varje individ själv avgör om han eller hon tillhör någon eller några av de nationella minoriteterna.

För att en grupp ska räknas som nationell minoritet i Sverige ska dessa uppfylla följande kriterier:

- ha en uttalad samhörighet och en icke dominerande ställning i samhället (i förhållande till antal av resten av befolkningen)
- ha en religiös, språklig, traditionell och/eller kulturell tillhörighet
- ha en vilja och strävan att behålla sin identitet
- ha historiska eller långvariga band med Sverige

Syfte

Syftet med handlingsplanen är att den ska vara en naturlig del av kommunens dagliga arbete för att skapa en långsiktighet och kontinuitet i arbetet med de nationella minoriteterna.

Mål

Målet för handlingsplanen är att skapa en struktur som ger förutsättningar för nationella minoriteter att vara delaktiga och få inflytande i det som berör dem, skydda de nationella minoritetsspråken och kulturer samt motverka diskriminering. Barnens möjlighet att utveckla och behålla en kulturell identitet samt språk ska främjas särskilt i handlingsplanen.

Insatser

Kartläggning

Genomföra en ny kartläggning över vilka behov och önskemål de nationella minoriteterna har av kommunens serviceutbud samt vilka nationella minoritetsspråk som är önskvärda i kommunens verksamheter. Samtidigt kartlägga den egna organisationens kompetens vad gäller de nationella minoritetsspråken och deras kultur.

Tidsperiod

1 januari 2017-31 december 2017

Metoder/arbetssätt

Kartläggningen görs i samråd med nationella minoritetsföreträdare och berörda förvaltningar, utförs av extern utförare.

Ansvarsfördelning

Projektledaren för de nationella minoriteterna har det övergripande ansvaret. Förvaltningarna hjälper till att utforma underlag, informera om kartläggningen samt analysera resultat ihop med projektledaren.

Samråd

Fortsätta att utveckla en samrådsmodell för att bemöta de nationella minoritetsföreträdarna i kommunen så att de får inflytande i frågor som berör dem.

Tidsperiod

20 juni 2016-31 december 2019

Metoder/arbetssätt

En samrådsmodell ska utvecklas tillsammans med nationella minoritetsföreträdare och berörda förvaltningar. Samrådet ska vara representerat utav berörda förvaltningar men även ha en politisk representation.

Ansvarsfördelning

Projektledaren för de nationella minoriteterna har det övergripande ansvaret och det görs i samverkan med berörda förvaltningar.

Språk

Fortsätta att tillgodose invånarnas rätt att använda sitt nationella minoritetsspråk i kontakt med kommunen.

Tidsperiod

20 juni 2016-31 december 2019

Metoder/arbetssätt

Beroende på vilka nationella minoritetsspråk som invånarna önskar service på samt vilken språkkompetens inom respektive verksamhet som redan finns ska kommunen tillgodose de språkliga önskemålen. Kommunen ska aktivt ta tillvara på och utveckla tjänstemannaorganisationens språkkunskaper. Saknas önskad kompetens ska förvaltningarna aktivt verka för att tillgodose behovet eller i vart fall anlita tolk.

Ansvarsfördelning

Projektledaren för de nationella minoriteterna har det övergripande ansvaret och det görs i samverkan med berörda förvaltningar.

Information

Kommunen ska fortsätta informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter, annan relevant kommunal information men också viss annan samhällsorientering av relevanta händelser. Information om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken ska även finnas inom den kommunala organisationen exempelvis på kommunens intranät.

Tidsperiod

20 juni 2016-31 december 2019

Metoder/arbetssätt

Det ska göras i samråd med nationella minoritetsföreträdare och berörda förvaltningar. Förvaltningarna ska själva via egna lämpliga kanaler informera men även i samverkan med projektledaren och kommunikationsenheten tillgodose informationsskyldigheten. Detta ska vara en del i förvaltningarnas ordinarie informationsarbete. Informationen ska ges på svenska men också på respektive nationella minoritetsspråk där det efterfrågas. Finskt förvaltningsområde står redan idag för en stor del av informationsskyldigheten men ska tillsammans med kommunikationsenheten utveckla metoder för information.

Ansvarsfördelning

Projektledaren har det övergripande samordningsansvaret men utförandeansvaret ska ligga på berörd förvaltning.

Synliggörande

Fortsatt främjande och synliggörande av de nationella minoriteternas kultur och språk.

Tidsperiod

20 juni 2016-31 december 2019

Metoder/arbetssätt

Det ska göras i samråd med nationella minoritetsföreträdare och berörda förvaltningar, främst kultur- och fritidsförvaltningen. Syftet är att nå ut framförallt till de nationella minoriteterna men även till majoritetsbefolkningen- och inom den egna

kommunala organisationen. Särskilt ska barnens utveckling av en kulturell identitet och användandet av det egna nationella minoritetsspråket främjas. De nationella minoriteternas kultur och språk ska integreras i förvaltningarnas ordinarie verksamheter ex i kultur- och fritidsförvaltningens programutbud.

Ansvarsfördelning

Projektledaren för de nationella minoriteterna har det övergripande ansvaret och det ska göras i samverkan med berörda förvaltningar.

Äldreomsorg

Fortsätta utvecklingen av äldreomsorgen på de nationella minoritetsspråken.

Tidsperiod

20 juni 2016-31 december 2019

Metoder/arbetsätt

Idag finns ett etablerat samarbete mellan kommunen och den sverigefinska minoriteten. Det finns även kunskap om den sverigefinska minoritetens efterfrågan utav äldreomsorg. Detta har lett till en demensavdelning för finsktalande på äldreboendet Arhem. Kommunen ska fortsätta att ta tillvara på erfarenheter för att möta efterfrågan på finska inom äldreomsorgen, exempelvis så planeras en finsk somatisk enhet på särskilt boende till år 2018. För övrigt ska kommunen utveckla rutiner vid bemötande av invånare, ge relevant information och utveckla språkkompetens hos personal på nationella minoritetsspråk. Arbetet ska göras i samråd med nationella minoritetsföreträdare och berörda förvaltningar, främst äldre- och omsorgsförvaltningen.

Ansvarsfördelning

Projektledaren för de nationella minoriteterna har det övergripande ansvaret och det görs i samverkan med berörda förvaltningar. Projektledaren för de nationella minoriteterna har ett samordningsansvar men huvuddelen av ansvaret ska ligga på berörda förvaltningar, främst äldre- och omsorgsförvaltningen.

Förskola, grundskola och gymnasium

Fortsatt utveckling av förskola på finska och modersmål i grundskola och gymnasieskola på de nationella minoritetsspråken.

Tidsperiod

20 juni 2016-31 december 2019

Metoder/arbetsätt

Idag finns redan en finsk förskoleavdelning samt modersmålsundervisning på grundskole och gymnasienivå. Denna erfarenhet ska tas tillvara för att möta fortsatt efterfrågan. Vidare ska kommunen se över och utveckla rutinerna vid bemötande av nya elever till förskola och modersmålsundervisning, ge relevant information, bemöta och utveckla språkkompetens hos personal osv. I flertalet lagar regleras rättigheterna för modersmålsundervisning, vilket kommunen ska ta hänsyn till exempelvis

Skollagen (2010:800). Utvecklingen ska göras i samråd med nationella minoritetsföreträdare och berörda förvaltningar.

Ansvarsfördelning

Projektledaren för de nationella minoriteterna har ett samordningsansvar men huvuddelen av ansvaret ska ligga på berörda förvaltningar.

Organisation

Fortsätta utveckla den interna organisationen

Tidsperiod

20 juni 2016-31 december 2019

Metoder/arbetssätt

- Idag finns ett uppbyggt tjänstemannanätverk inom finskt förvaltningsområde. Denna ska utvecklas vidare ex se till att alla förvaltningar bidrar med en representant i nätverket.
- Det finns även ett behov av att skapa ett nätverk för att utveckla arbetet med övriga nationella minoriteter med representanter från berörda förvaltningar och särskilt att involvera hållbarhetsenheten i arbetet.
- Samordningsansvaret för de nationella minoriteterna är en framgångsfaktor och ska behållas.
- Respektive verksamhetschef är ansvarig för att handlingsplanens innehåll är känt bland medarbetarna, efterlevs och kontinuerligt följs upp.
- Undersöka möjligheterna att skapa en styrgrupp inom finskt förvaltningsområde. Denna styrgrupp är tänkt att kunna besluta om olika arbetsplaner, projekt, satsningar, ekonomiska beslut osv.
- Aktivt arbeta för att säkerställa att personal med kompetens inom de nationella minoritetsspråken finns exempelvis kan man ange vid nyanställningar att det är en merit att kunna ett nationellt minoritetsspråk.

Ansvarsfördelning

Projektledaren för de nationella minoriteterna har samordningsansvaret och det görs i samverkan med berörda förvaltningar.

Samverkan

Fortsätta samverkan, kunskapsutbyte och fortbildning. Delta i regionala och nationella nätverk, bistå andra myndigheter vid tillämpning av lagen samt omvärldsbevaka olika aspekter ur ett nationellt minoritetsperspektiv.

Tidsperiod

20 juni 2016-31 december 2019

Metoder/arbetssätt

Inom finskt förvaltningsområde finns redan ett regionalt och nationellt nätverk. Detta har visat sig vara till stor nytta, det ska kommunen fortsätta med. Kommunen

ska vara öppen för andra nätverk och samarbeten. Exempelvis ingår kommunen i nätverket för romsk inkludering och ska fortsätta med det arbetet. Romsk inkludering är en strategi som regeringen har beslutat om ska gälla i Sverige på flera nivåer. Den gäller under åren 2012-2032 och det övergripande målet är att den rom som fyller 20år 2032 ska ha likvärdiga möjligheter i livet som den som är icke-rom. För övrigt ska kommunen bistå andra myndigheter med erfarenheter och kunskap vid tillämpning av nationella minoritetsspråkrättigheter.

Ansvarsfördelning

Projektledaren för de nationella minoriteterna har samordningsansvaret och andra förvaltningar kan komma att bli berörda.

Uppföljning

Ska följas upp årligen inom det ordinarie uppföljningsarbetet. Arbetet följs upp och redovisas till Länsstyrelsen i Stockholm årligen, se bilagor. Arbetet följs även upp och redovisas i samrådet med minoritetsföreträdare.

Bilagor

Redovisning om Sigtuna kommuns verksamhet som är relaterad till lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (Redovisning till Länsstyrelsen i Stockholms Län 2014)

Ekonomisk redovisning finskt förvaltningsområde 2015 (Redovisning till Länsstyrelsen i Stockholms Län 2016)

Redovisning av kartläggning av service på minoritetsspråk (Redovisning till länsstyrelsen i Stockholms län 2016) Uppföljningssystem

Fördjupad uppföljning som rör barns och elevers rättigheter i förskola, förskoleklass och grundskola på minoritetsspråk (Redovisning till länsstyrelsen i Stockholms län 2015)

Referenser:

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

Språklagen (2009:600)

Socialtjänstlagen (2001:453)

Bibliotekslagen (2013:801)

Skollagen (2010:800)

Diskrimineringslagen (2008:567)

FN:s barnkonvention

Regeringens strategi för romsk inkludering 2012-2032.

Nationella minoriteters rättigheter – en handbok för kommuner, landsting och regioner